

OBSAH

10 ÚVOD

PRAVĚKÉ A STAROVĚKÉ UMĚNÍ

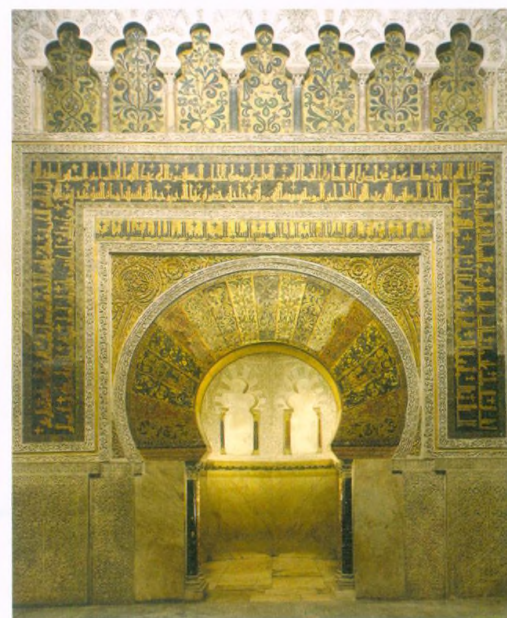
- 20 **Toto je skutečná žena**
Willendorfská venuše
- 22 **Ještě stále jsme
v pohybu**
Jeskynní umění v Altamiře
- 26 **Historie je hřbitov
aristokracie**
Princ Rahotep a jeho
žena Nofret
- 32 **Bronzy zrcadlí duchovní
podstatu čínské civilizace**
Bronzová rituální nádoba
- 33 **Čistý, kompaktní
a pevný – jako rozum**
Čínský nefritový šperk
- 34 **Sdělení srozumitelná
každému člověku**
Asyrský reliéf lovu lva
- 36 **Jisté ideály přirozené
krásky existují jen
v mysli**
Riacké bronzy

- 42 **Toto dílo by mělo
být pokládáno za
vynikající nad jiné**
Laokoon a jeho synové
- 44 **Stylizovaná forma
a duchovní krása
jako příznačné rysy
obrazů Buddha**
Stojící Buddha z Gandhary
- 48 **Nejmonumentálnější
a nejúžasnější sochařské
ztvárnění jeho osobnosti**
Marcus Aurelius
- 50 **Tvář Teotihuacánu**
Maska z Teotihuacánu
- 51 **Nový typ figurální
kompozice**
Sarkofág Junia Bassa
- 52 **Aby žili věčný život
na nebesích**
Mozaiky císaře Justiniána
a císařovny Theodory
- 56 **Portfolio**

STŘEDOVĚKÝ SVĚT

- 62 **To není nečistá modla,
to je dílo uctívající Boha**
Theodorichův relikviář
- 64 **Spíše dílo andělů
než lidského umu**
Kniha z Kellsu
- 66 **Jasný obraz Krista
jako skutečného člověka
a skutečného mrtvého
na kříži**
Gerův krucifix
- 68 **Tvoje stavba odkrývá
tajemství víry**
Mihráb Velké mešity
v Córdobě
- 74 **Je to příběh
utvářený účelem**
Tapiserie z Bayeux
- 76 **Rytmus zní jako
tlukot srdce kosmu**
Šiva Natarádža
- 78 **Hotové sochy prostě
kráčely na určené místo**
Sochy na Velikonočním ostrově
- 79 **Život a smrt, počátek
a konec**
Chrámoví strážci Nió, Unkei
- 80 **Budiž světlo**
Vitrážová okna katedrály
v Chartres
- 84 **Tvary jí vdechl mocný
duch klasiky**
Kazatelna baptisteria
v Pise, Nicola Pisano

- 86 Každá malba je cesta do posvátného přístavu**
Odmítnutí pozemských statků,
kaple Bardiů, Giotto
- 90 Ó svatá Matko Boží, dej mír Sieně a život Ducciovi, který tě namaloval**
Maestà, Duccio di Buoninsegna
- 96 Proč bych se měl starat, zda se to pravdě podobá?**
Vítr mezi stromy na břehu řeky,
Ni Can
- 98 Elegantní a tajemné mistrovské dílo**
Wiltonský diptych
- 100 Portfolio**

RENESEANCE A MANÝRISMUS

- 106 To mně náleží palma vítězství**
Obětování Izáka,
Lorenzo Ghiberti
- 107 Ikony jsou v barvách to, co je písmo ve slovech**
Svatá Trojice, Andrej Rublev
- 108 Perspektiva je uzda a kormidlo malby**
Svatá Trojice, Masaccio
- 112 Muž, který proměnil pouhé spojení pigmentů s olejem v olejomalbu**
Podobizna manželů Arnolfiniových, Jan van Eyck
- 118 Dvě křídla člověka pozdvihují nad pozemské záležitosti: pokora a čistota**
Snímání z kříže, Rogier van der Weyden

- 120 Noblesní obraz proklamované občanské ctnosti**
Medaile Cecilie Gonzagové,
Pisanello
- 122 Nejušlechtilejší potěšení je radost z porozumění**
Pallas a kentaur,
Sandro Botticelli
- 124 Oko dělá méně chyb než mysl**
Studie k obrazu Madona s dítětem a svatou Annou,
Leonardo da Vinci
- 128 Strašlivé vize hrůz soudného dne**
Čtyři apokalyptičtí jezdci,
Albrecht Dürer
- 132 Noční můra skrytá v ženských tvarech**
Bohyně Coatlicue
- 134 Malíř monster, objevitel podvědomí**
Zahrada pozemských slastí,
Hieronymus Bosch
- 140 Malíř musí kompenzovat přirozené nedostatky svého umění**
Zázračný rybolov, Raffael

- 144 Sochou míním to dílo, které vzniká ubíráním hmoty**
Mladý otrok, Michelangelo
- 146 Milenka vladaře, jež si vychutnává teplo vlastního těla**
Venuše z Urbina, Tizian
- 152 Jeho Veličenstvo se na ni nebude moci vynadávat**
Slánka, Benvenuto Cellini
- 153 Benvenuto Cellini by je nemohl odlít lépe**
Beninské bronzы
- 154 Zřídka se krajině dostalo čestného místa jako námětu**
Lovci ve sněhu,
Pieter Bruegel starší
- 160 Dokonalost imituje lidskou tvář**
Mladý muž mezi růžemi,
Nicolas Hilliard
- 161 Basawan tvořil tak přirozeně, jako vane vítr**
Akbarovy příhody se slonem Hawa'ím v roce 1561,
Basawan
- 162 Portfolio**

OD BAROKA K NOVOKLASICISMU

- 170** Temnota mu dala světlo
Večeře v Emauzích,
Michelangelo Merisi da Caravaggio
- 172** Prostřednictvím malby
a jiných zobrazení
lze člověka vést
Milosrdný Kristus,
Juan Martínez Montañés
- 176** Nikdy mi nechyběla odvaha
chopit se jakéhokoli námětu
bez ohledu na jeho velikost
Lov Iva, Peter Paul Rubens
- 178** Chrabrost poraženého
dělá slávu vítěze
Kapitulace Bredy, Diego Velázquez
- 182** Pokud je toto Boží láska,
znám ji
Extáze svaté Terezie,
Gianlorenzo Bernini
- 184** Moje povaha mě nutí
hledat a milovat
uspořádané věci
Svatá rodina na schodech,
Nicolas Poussin

- 186** Jak stárneme, sám život
ryje do našich tváří a odhaluje
naši prudkost, přečiny nebo
vlídnost
Autoportrét se dvěma kruhy,
Rembrandt
- 192** Poklidná zář duše
*Krajina s Askaniem střílejícím
na Silviina jelena,*
Claude Lorrain
- 196** Je to každým
coulem král
Ludvík XIV.,
Hyacinthe Rigaud
- 198** S jakým potěšením
přijímáme tento dar
smyslné radosti!
Cesta na Kythéru,
Jean-Antoine Watteau
- 200** Na jiné obrazy se díváme,
ale Hogarthovy čteme
Vzestup zpusťlíka: Levée,
William Hogarth
- 204** Proto jsem nakreslil
tyto ruiny co
nejdokonaleji
Koloseum, Giovanni
Battista Piranesi
- 206** Jeho umění má divadelní
charakter, přičemž jeviště
je umístěno nad námi
Apollon a kontinenty,
Giambattista Tiepolo
- 210** Duch průmyslové
revoluce
Železářská huť, Joseph Wright
- 211** Doufal, že vyžene
duchy, kteří zaplavili
jeho mysl
Špatně naladěný muž,
Franz Xaver Messerschmidt
- 212** Světlo v bouři
revoluce
Maratova smrt,
Jacques-Louis David

- 214** Velmi okouzující
zřícenina. Nyní je
v moci přírody
Kláster Tintern, Joseph Mallord
William Turner
- 216** Vznešená jednoduchost
a tichá velikost
*Náhrobek Marie Kristiny
Habsbursko-Lotrinské,*
Antonio Canova
- 222** Portfolio

OD ROMANTISMU K SYMBOLISMU

- 230** Spánek rozumu
plodí nestvůry
Hrůzy války, Francisco de Goya
- 236** Forma, která vymezuje
údajné kulturní odlišnosti
islámského Orientu
Velká odaliska,
Jean-Auguste-Dominique Ingres
- 238** Musel jsem zůstat sám,
abych mohl plně rozjímat
a vnímat přírodu
Poutník nad mořem mlh,
Caspar David Friedrich
- 240** Neměl jsem v lásce malbu
diktovanou rozumem
Sardanapalova smrt,
Eugène Delacroix
- 246** Ode dneška je malba mrtvá
Boulevard du Temple,
Louis-Jacques-Mandé Daguerre
- 248** Pozoruj přírodu! Jakého
učitele ještě potřebuješ?
Lev drtící hada,
Antoine-Louis Barye
- 249** V každém uměleckém
díle musí být ponaučení
Řecká otrokyně,
Hiram Powers

250 Sotva se najde začátečník, který by nestál o ocenění na výstavě

Římané v úpadku,
Thomas Couture

252 Ukažte mi anděla a já ho namaluji

Pohřeb v Ornans,
Gustave Courbet

254 Člověk skoro slyší burácet hrom

Náhlá přeháňka nad mostem Šin'óhaši,
Utagawa Hirošige

256 Rád bych maloval tak, jak zpívají ptáci

Ženy v zahradě,
Claude Monet

264 Námět nemá co činit s harmonií barev

Nokturno v černé a zlaté: Ohňostrož,
James Abbott McNeill Whistler

266 Umělecké dílo, které nezačíná emoci, není umění

Nedělní odpoledne na ostrově
La Grande Jatte,
Georges Seurat

274 Jak odít myšlenku do srozumitelné formy

Tanec života,
Edvard Munch

278 Portfolio

MODERNÍ DOBA

286 Chrám zasvěcený kultu Beethovena

Beethovenův vlys, Gustav Klimt

288 Do tváře veřejnosti byl hozen kelímek barvy

Žena v klobouku, Henri Matisse

290 Trýznivý neklid mě hnal do ulic ve dne v noci

Ulice, Drážďany,
Ernst Ludwig Kirchner

294 Smysly deformují, rozum formuje

Harmonikář, Pablo Picasso

298 Univerzální dynamismus je třeba zaznamenat v malbě jako dynamickou senzaci

Triptych Stavby mysli,
Umberto Boccioni

300 Barva působí přímo na duši

Kompozice VI.,
Vasilij Kandinskij

308 Použijte Rembrandta jako žehlicí prkno!

Kolo bicyklu, Marcel Duchamp

309 Jestli toto je umění, tak já jsem zedník

Pták v prostoru,
Constantin Brancusi

310 Ručně malované snové fotografie

Stálost paměti,
Salvador Dalí

316 Každý materiál má své jedinečné kvality

Ležící postava, Henry Moore

318 Každý dobrý malíř maluje své nitro

Podzemní rytmus, Jackson Pollock

324 Pravé umění se ukrývá tam, kde byste to nečekali

Kráva s malým nosem,
Jean Dubuffet

326 Vzal jsem klišé a zkusil uspořádat jeho formy do monumentální podoby

Bum!, Roy Lichtenstein

328 Skutečná umělecká díla jsou o něco málo víc než historické kuriozity

Jedna a tři židle, Joseph Kosuth

329 Duch člověka i země jsou ve stálém stavu eroze

Spirálové molo, Robert Smithson

330 Umění je věda o svobodě

Mám rád Ameriku a Amerika má ráda mě, Joseph Beyus

332 Naučili nás bát se ženské moci

Hostina, Judy Chicago

334 Nikdy mě neomrzí ji ztvárňovat

Máma, Louise Bourgeoisová

336 Změna je tvůrčí impulz

Hodiny, Christian Marclay

338 Portfolio

342 VÝKLADOVÝ SLOVNÍK

344 REJSTRÍK

350 ZDROJE CITACÍ

352 PODĚKOVÁNÍ